

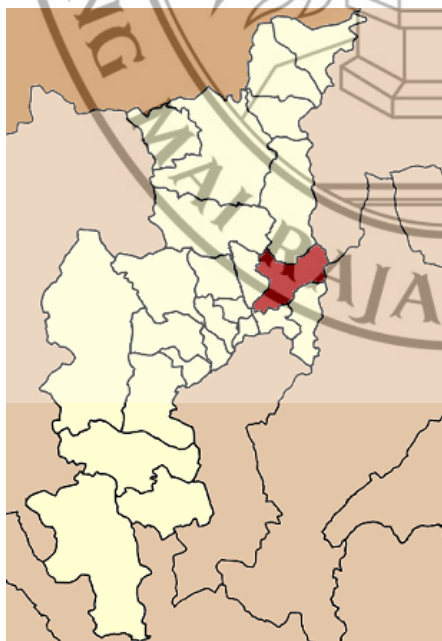
บทที่ 4

บริบทชุมชน

การวิจัย เรื่อง การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์ และวิเคราะห์ศักยภาพธุรกิจชุมชน ตำบลแม่เกือ ตำบลลวงใต้ ตำบลสันปุย ตำบลป่าเมียง และตำบลแม่ฮ้อยเงิน อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับบริบทชุมชนเรื่องประวัติความเป็นมาความเป็นอยู่ สภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจชุมชน โครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคม โทรคมนาคม การศึกษา สาธารณสุข ประเพณี วัฒนธรรม การประกอบอาชีพ การพัฒนาส่งเสริมอาชีพ สภาพเศรษฐกิจ ศักยภาพด้านต่าง ๆ ของชุมชน เพื่อเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังนี้

1. ประวัติความเป็นมาของอำเภอดอยสะเก็ด

อำเภอดอยสะเก็ด จัดว่าเป็นอำเภอหนึ่งที่มีประวัติอันเก่าแก่ ในด้านภูมิประเทศพุทธประวัติ และตำนานความเชื่อมากมายของคนโบราณ อำเภอดอยสะเก็ด เป็นชื่อเรียกตามลักษณะภูมิประเทศตามการมองเห็น เพราะเป็นภูมิประเทศที่มีภูเขาน้อยใหญ่มาทยอยอยู่เรียงกัน แต่มีภูเขาอยู่ลูกหนึ่งที่ตั้งแยกห่างออกไปจากภูเขาลูกอื่น ๆ จึงเรียกว่าดอยสะเก็ด ตามภาษาพื้นเมืองภาคเหนือ แปลได้ว่าภูเขากระเด็น ต่อมาได้สร้างวัดขึ้นบนดอยสะเก็ด บ้างก็เรียกว่า ดอยเส้นเกศ เพราะเป็นสถานที่เก็บพระเศษของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ตามตำนานที่พญานาคได้สร้างเจดีย์ประดิษฐานเส้นพระเกศาไว้บนภูเขาลูกนี้ และเรียกภูเขาลูกนี้ว่า “ดอยเส้นเกศ” ปัจจุบันยังคงมีวัดตั้งอยู่ และมีที่ว่าการอำเภอดอยสะเก็ดตั้งอยู่บริเวณเชิงภูเขา ส่วนคำว่าดอยสะเก็ดเป็นคำที่เพี้ยนมาจาก ดอยสะเก็ด นั่นเอง

ภาพที่ 4.1 แผนที่อำเภอดอยสะเก็ด

ในจังหวัดเชียงใหม่

ที่มา : สารานุกรมวิถีพิเศษ, 2551

ภาพที่ 4.2 สภาพทั่วไปของอำเภอคอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
ที่มา : อัญชลี โสมดี, 2551.

คอยสะเก็ดได้จัดตั้งเป็นอำเภอ เมื่อปี พ.ศ. 2445 โดยมีตำบลเชิงคอยเป็นศูนย์กลางในอำเภอ ปัจจุบันมี 14 ตำบล คือ ตำบลเชิงคอย ตำบลสันปูเลย ตำบลลวงเหนือ ตำบลป่าป้อ ตำบลสง่าบ้าน ตำบลป่าลาน ตำบลตลาดขวัญ ตำบลลำราญราษฎร์ ตำบลแม่คือ ตำบลตลาดใหญ่ ตำบลแม่ฮ้อยเงิน ตำบลแม่โป่ง ตำบลป่าเมียง ตำบลเทพเสด็จ เทศบาลตำบลคอยสะเก็ดดูได้ดังภาพที่ 4.3

ภาพที่ 4.3 เทศบาลตำบลคอยสะเก็ด อำเภอคอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
ที่มา : อัญชลี โสมดี, 2551

1.1 ประวัติตำบลแม่คือ ตำบลลวงใต้ ตำบลสันปูเลย ตำบลป่าเมี่ยง และตำบลแม่ฮ้อยเงิน

โดยกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยมี 5 ตำบลที่เกี่ยวข้อง เป็นผลมาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องด้านการเลือกตัวอย่างจากประเภทผลิตภัณฑ์ การเลือกกลุ่มตัวอย่างจากหมู่บ้านในพื้นที่ และการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มธุรกิจที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1.1.1 ตำบลแม่คือ

ตำบลแม่คือ ได้มาจากคำว่า “แม่คือ” มาจากคำว่า “แม่” หมายถึง แม่น้ำ และ “คือ” หมายถึง คันสำหรับกั้นน้ำ จากคำบอกเล่าสมัยก่อนมีหนองน้ำขนาดใหญ่บริเวณหน้าวัดแม่คือทางทิศตะวันออก ซึ่งหนองน้ำนี้เกิดจากการไหลของแม่น้ำแม่ดอกแดง ต่อมาผู้คนเข้ามาบุกเบิกป่าบริเวณหนองน้ำเพื่อทำเป็นที่ทำกิน และพากันขุดลอกดินขึ้นกั้นน้ำ และทำเป็นคันนา ซึ่งได้ชื่อว่า “แม่คือ” ตั้งแต่นั้นมา ผู้คนดั้งเดิมที่อพยพเข้ามาอยู่อาศัย ได้แก่ ไทยยวน และไทยใหญ่ สภาพทั่วไปของตำบลเป็นที่ราบ ใช้สำหรับการทำการเกษตรกรรม อาณาเขตตำบลทาง ทิศเหนือติดกับตำบลตลาดใหญ่ ทิศใต้ติดกับเทศบาลตำบลต้นเปา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ทิศตะวันตกติดกับตำบลแม่ปกา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ทิศตะวันตกติดกับตำบลลำราญราษฎร์ และตำบลสันปูเลย อำเภอคอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนประชากรของตำบลในเขต อบต. มีจำนวน 4,701 คน และจำนวนหลังคาเรือน 1,749 หลังคาเรือน อาชีพหลัก ได้แก่ การทำนา สถานที่สำคัญของตำบลได้แก่ อบต.แม่คือ วัดแม่คือ วัดป่าแพ่ง วัดไชยพุกขาวาส และวัดนาคาสถิต

1.1.2 ตำบลสันปูเลย

ตำบลสันปูเลย อยู่ในเขตการปกครองของอำเภอคอดอยสะเก็ด มีจำนวนหมู่บ้าน 13 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 1 บ้านสันปูเลย หมู่ 2 บ้านสันต้นดู่ หมู่ 3 บ้านป่าขุย หมู่ 4 บ้านยางทอง หมู่ 5 บ้านกอกหม่น หมู่ 6 บ้านป่าเสร้าน้อย หมู่ 7 บ้านท่าเรือ หมู่ 8 บ้านป่าเสร้านหลวง และหมู่ 9 บ้านสันต้นม่วงใต้ หมู่ 10 บ้านร้องขุ่น หมู่ 11 บ้านยางพระธาตุ และหมู่ที่ 12 บ้านสันทราย หมู่ 13 บ้านป่าขุยทอง สภาพทั่วไปของตำบลสันปูเลย มีพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มเหมาะสำหรับการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอ อาณาเขตตำบลทางทิศเหนือติดกับตำบลตลาดขวัญ ทิศใต้ติดกับตำบลสันกลาง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ทิศตะวันออกติดกับตำบลลำราญราษฎร์ ทิศตะวันตกติดกับ ตำบลสันนาเม็ง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนประชากรในเขต อบต. มีจำนวน 9,078 คน และจำนวนหลังคาเรือน 3,314 หลังคาเรือน ข้อมูลอาชีพของตำบล ได้แก่ ทำนา อาชีพเสริม คือ การทำหัตถกรรม รับจ้าง สถานที่สำคัญของตำบล ได้แก่ วัดเจติยานุสรณ์ วัดชัยสถาน วัดชัยสถิตย์ วัดเชษฐาวารุณปุต์ วัดคอนชัย วัดยางทอง วัดรัตนปัญญารังสิต และวัดวารีสุทธาวาส (รังษีสุทธาวาส) วัดศรีสวัสดิ์ วัดสันปูเลย และวัดอัมพวัน เป็นต้น

1.1.3 ตำบลแม่ฮ้อยเงิน

ตำบลแม่ฮ้อยเงิน อยู่ในเขตการปกครองอำเภอคอยสะเก็ด มีจำนวนหมู่บ้านทั้งสิ้น 6 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 1 บ้านแม่ฮ้อยเงินเหนือ หมู่ 2 บ้านแม่ฮ้อยเงินใต้ หมู่ 3 บ้านสันทราย หมู่ 4 บ้านม่วงโตน หมู่ 5 บ้านหนองแฝก หมู่ 6 บ้านม่วงโตนใต้ มีอาคารที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฮ้อยเงิน สภาพทั่วไปของตำบล เป็นที่ราบลุ่ม พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่นา ที่สวน อาณาเขตตำบลทางทิศเหนือติดกับตำบลป่าป้อ และตำบลแม่โป่ง ทิศใต้ติดกับตำบลตลาดใหญ่ และตำบลแม่ปูกา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ทิศตะวันออก ติดกับตำบลห้วยทราย อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ทิศตะวันตกติดกับตำบลตลาดใหญ่ และตำบลสง่าบ้าน จำนวนประชากรในเขต อบต. มีจำนวน 3,646 คน และจำนวนหลังคาเรือน 1,166 หลังคาเรือน อาชีพหลักของตำบล ได้แก่ การทำสวน ทำไร่ ทำนา อาชีพเสริม คือ การทำหัตถกรรมพื้นบ้าน สถานที่สำคัญของตำบล ได้แก่ วัดแม่ฮ้อยเงินเหนือ วัดแม่ฮ้อยเงินใต้ วัดม่วงโตน และวัดศรีทรายมูล

1.1.4 ตำบลป่าเมี่ยง

ตำบลป่าเมี่ยง เดิมอยู่ร่วมกับตำบลเชิงคอย หลังจากมีการตั้งถิ่นฐานเพิ่มขึ้น ทำให้การปกครองต้องเพิ่มภาระมากขึ้น จึงแยกตัวมาตั้งเป็นตำบลป่าเมี่ยง ในปี พ.ศ.2511 มีหมู่บ้านจำนวน 12 หมู่บ้าน ต่อมาเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2540 ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลป่าเมี่ยง อยู่ในเขตการปกครองของอำเภอคอยสะเก็ด มีจำนวนหมู่บ้านทั้งสิ้น 6 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ 1 บ้านปางอั้น หมู่ 2 บ้านห้วยหม้อ หมู่ 3 บ้านแม่หวาน หมู่ 4 บ้านโป่งกุ่ม และหมู่ 5 บ้านปางแพน หมู่ 6 บ้านโป่งสามัคคี และมีอาณาเขตตำบล ทางทิศเหนือติดกับอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ และอำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ทิศใต้ ติดกับตำบลแม่โป่ง ทิศตะวันออกติดกับตำบลเทพเสด็จ และตำบลห้วยแก้ว กิ่งอำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่ ทิศตะวันตกติดกับตำบลหลวงเหนือ จำนวนประชากรของตำบลในเขต อบต. มีจำนวน 3,637 คน จำนวนหลังคาเรือน 1,251 หลังคาเรือน สถานที่สำคัญของตำบล ได้แก่ อบต.ป่าเมี่ยง และมีสถานีนอนามัย 2 แห่ง วัดตาดเหมย วัดแม่หวาน วัดบ้านปางอั้น วัดห้วยหม้อ วัดโป่งน้ำร้อน สำนักสงฆ์บ้านปางแดง และสำนักสงฆ์สำเร็จธรรม น้ำตกตาดสวรรค์ สวนรุกขชาติดงเย็น และโป่งน้ำร้อน

2. สภาพทางสังคม และวัฒนธรรม

บริบทของสภาพทางสังคม วัฒนธรรมของตำบลแม่คือ ตำบลหลวงใต้ ตำบลสันปูเลย ตำบลป่าเมี่ยง และตำบลแม่ฮ้อยเงิน อำเภอคอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบไปด้วยที่ตั้ง อาณาเขต ลักษณะภูมิประเทศ ประชากร และการปกครอง การเมือง โครงสร้างพื้นฐาน สภาพทางการศึกษา ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม รวมถึงการพัฒนาทางสังคมของอำเภอคอยสะเก็ด มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

อำเภอคอยสะเก็ดตั้งอยู่ทางตะวันออกของจังหวัดเชียงใหม่ มีเนื้อที่/พื้นที่ 749 ตร.กม. อาณาเขตติดต่อกับอำเภอ และจังหวัดใกล้เคียงดังนี้ ทิศเหนือติดต่อกับอำเภอแม่แตง และอำเภอพร้าว ทิศตะวันออกติดต่อกับอำเภอเวียงป่าเป้า (จังหวัดเชียงราย) และอำเภอเมืองปาน (จังหวัดลำปาง) ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอแม่ฮอน และอำเภอสันกำแพง ทิศตะวันตกติดต่อกับอำเภอสันทราย

2.2 ลักษณะทางภูมิประเทศ

อำเภอคอยสะเก็ด ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ.2445 บ้านเชิงคอย หมู่ที่ 3 ตำบลเชิงคอย คำว่า “คอยสะเก็ด” สันนิษฐานว่าเป็นคำที่เพี้ยนมาจากคำว่า “คอยเส้นเกศ” เป็นสถานที่เก็บเส้นพระเกศาของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบริเวณใกล้กับตัวอำเภอ เนื้อที่/พื้นที่ 749 ตร.กม. พื้นที่ส่วนมากบางส่วนเป็นภูเขาที่มีป่าไม้สมบูรณ์ บางส่วนเป็นที่ราบลุ่มสลับกัน มีคลองชลประทานที่ใช้ในการทำเกษตรกรรมมากมายไม่ว่าจะมาจากเขื่อนแม่กวงไหลผ่านในตำบล หรือจากแหล่งธรรมชาติสำคัญ ได้แก่ น้ำแม่กวง น้ำแม่ดอกแดง น้ำแม่โป่ง น้ำแม่ฮ้องฮัก และหนองบัวพระเจ้าหลวง

2.3 โครงสร้างพื้นฐาน

2.3.1 การคมนาคม

การคมนาคมมีถนนสำคัญที่ตัดผ่านอำเภอ คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1007 สถานีขนส่ง หมายเลขโทรศัพท์ 118 และสถานีรถไฟ หมายเลขโทรศัพท์ 1014 ผู้ชุมชนทุกตำบล หมู่บ้านซึ่งมียานพาหนะใช้สัญจรไปมา แต่ละวันเป็นจำนวนมากกรมทางหลวงได้ปรับปรุงขยายถนนให้กว้างและดีขึ้นกว่าเดิม ทำให้การสัญจรไปมาสะดวกขึ้น แต่มีจุดที่ต้องดำเนินการเพิ่มเติม เช่น ติดตั้งสัญญาณไฟจราจร (ไฟเขียวไฟแดง) และทางม้าลายตามเขตชุมชนหนาแน่น หรือที่มีการสัญจรพลุกพล่าน และบริเวณหน้าสถานศึกษา เป็นต้น

ภาพที่ 4.4 สภาพการคมนาคมระหว่างตำบลในอำเภอคอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
ที่มา : อัญชลี โสมดี, 2551

2.3.2 ไฟฟ้า และโทรคมนาคม

ระบบการโทรคมนาคมในอำเภอคอยสะเกิด และสถานที่อื่น ๆ ที่สำคัญที่ให้ความสะดวกรวดเร็วในเวลานี้ ได้แก่ ระบบโทรศัพท์บริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่นจำกัด (มหาชน) แต่ผู้โทรศัพท์สาธารณะที่ให้บริการอยู่ในขณะนี้ยังไม่เพียงพอแก่ความต้องการของผู้บริโภค

2.3.3 การใช้ที่ดิน

อำเภอคอยสะเกิด มีพื้นที่ทั้งหมด เนื้อที่/พื้นที่ 749 ตร.กม. และพื้นที่ส่วนมากเป็นภูเขาที่มีป่าไม้สมบูรณ์ บางส่วนเป็นที่ราบลุ่มสลับกัน มีคลองชลประทานที่ใช้ทำการเกษตรมากมายไม่ว่าจะมาจากเขื่อนแม่กวงไหลผ่านตำบล หรือจากแหล่งธรรมชาติสำคัญ ได้แก่ น้ำแม่กวง น้ำแม่ดอกแดง น้ำแม่โป่ง น้ำแม่ฮ้องฮัก และหนองบัวพระเจ้าหลวง แบ่งการใช้ที่ดิน 3 ลักษณะ ดังนี้

- 1) พื้นที่ถือครองเพื่อการศึกษา เช่น อุทยานศูนย์ศึกษาคณะพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ภูเขาที่มีป่าไม้สมบูรณ์เป็นพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์ลักษณะนี้มากที่สุด
- 2) พื้นที่ถือครองเพื่อการดำเนินกิจการค้าขาย และธุรกิจขนาดย่อม
- 3) พื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรกรรม ได้แก่ การทำนา ทำสวน ทำไร่

2.3.4 การประปา

การประปาให้บริการราษฎรในเขตอำเภอคอยสะเกิดอย่างทั่วถึง และยังมีราษฎรที่ใช้น้ำประปาบาดาลอยู่มาก เนื่องจากจำเป็นต้องใช้ในการเกษตรกรรม การทำนา ทำสวนและทำไร่ มีหน่วยงานจัดการต้นน้ำในฤดูร้อนเพื่อใช้ในการเกษตรกรรม ลดปัญหาการกักเก็บน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติไว้ใช้ในฤดูร้อนของราษฎรบางส่วนที่อยู่ต้นน้ำ

2.4 การศึกษา ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม การศึกษา

2.4.1 การศึกษา

อำเภอคอยสะเกิด เป็นอำเภอปลอดผู้ไม่รู้หนังสือ เด็กในวัยเรียนได้รับการศึกษาภาคบังคับ จำนวนร้อยละ 100 การส่งเสริมด้านการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบล และประชาชนให้การสนับสนุน และส่งเสริมคนทุกเพศทุกวัย ให้ได้รับการศึกษา มีแหล่งให้ความรู้หลัก ๆ ดังนี้

- 1) โรงเรียนมัธยม ได้แก่ โรงเรียนคอยสะเกิดวิทยาคม โทร.0-5349-5519
- 2) มหาวิทยาลัย ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตลานนา

อำเภอคอยสะเกิด

รวมไปถึงภายในท้องถิ่นยังได้รับการความรู้จากคณะผู้วิจัย จากสาขาวิชาศิลปกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ภายใต้โครงการวิจัย โดยจัดเป็นกิจกรรมการศึกษาฐานของผู้ประกอบการที่ประสบผลสำเร็จ การฝึกอบรม และฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ การจัดการความรู้

การจัดการการตลาด การเงิน การบัญชี เป็นต้น ดังภาพที่ 4.5

ภาพที่ 4.5 การลงพื้นที่ของคณะผู้วิจัย จากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

2.4.2 ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม

ประชาชนในเขตอำเภอดอยสะเก็ด ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ รองลงมา คือ ศาสนาคริสต์ ประเพณีศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ของล้านนาไทย ที่ปฏิบัติสืบทอด ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้แก่

- 1) ประเพณีปีใหม่เมือง รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ แห่ไม้ค้ำโพธิ์ (วันสงกรานต์)
- 2) ประเพณีทำบุญตักบาตร เทศกาลวิสาขบูชา
- 3) ประเพณีทำบุญสลากภัต
- 4) ประเพณีวันยี่เป็ง (วันลอยกระทง)
- 5) ประเพณีปอยหลวง
- 6) ประเพณีตานข้าวใหม่ วันเพ็ญเดือน 4 เหนือ
- 7) การสืบสานการตีกลองหลวง กลองสะบัดชัย กลองมอชิง
- 8) การสืบสานการฟ้อนเล็บ ฟ้อนก้ายลาย
- 9) การทำบุญตักบาตรในวันพระ วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา วันสำคัญอื่น ๆ

เช่น วันพ่อ 5 ธันวาคมหาราช วันแม่ 12 สิงหาคม

ลักษณะชุมชนในเขตอำเภอดอยสะเก็ด เป็นชุมชนเมืองกึ่งชนบท การดำรงชีวิตประจำวันประชากรส่วนใหญ่ยังคงความสัมพันธ์แบบเครือญาติ ให้ความสำคัญ และนับถือผู้อาวุโส ชีวิตความเป็นอยู่เรียบง่าย มีการพึ่งพาอาศัยกันทำให้ประเพณีดั้งเดิมยังคงรักษาสืบทอดถึงปัจจุบัน

2.5 การพัฒนาทางสังคม และวัฒนธรรมของอำเภอคอยสะเก็ด

จากการพัฒนาประเทศไปสู่ประเทศอุตสาหกรรม สร้างความก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้งทางเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้สังคมไทยตกอยู่ในกระแสวัฒนธรรมยอมรับค่านิยมของต่างประเทศมากขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาด้านศิลปวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไปจากวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมเรียบง่าย ยึดติดกับอำนาจความร่ำรวย กลายเป็นสังคมบริโภคนิยมนึกถึงประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม เป็นเหตุให้เกิดปัญหาสังคมมากมายในปัจจุบัน

อำเภอคอยสะเก็ดได้ตระหนักถึงสถานการณ์ และปัญหาที่ตามมา สิ่งที่สามารถป้องกันปัญหาต่าง ๆ ในอำเภอได้อย่างดี คือ การพัฒนาแหล่งน้ำ และเพิ่มประสิทธิภาพระบบชลประทาน โครงการพัฒนา จัดระเบียบหมู่บ้าน และชุมชน การรณรงค์ประชาสัมพันธ์มีรายละเอียด ดังนี้

2.5.1 การพัฒนาแหล่งน้ำ และเพิ่มประสิทธิภาพระบบชลประทาน

การสนับสนุนโครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ผืนป่าที่อุดมสมบูรณ์อันกว้างใหญ่ แต่คลุมเทือกเขาที่สลับซับซ้อน อันเป็นแหล่งกำเนิดของต้นน้ำ ลำธารหลายสายเลี้ยงสรรพชีวิตประกอบกันเป็นสภาวะธรรมชาติที่สมดุล แต่ความเจริญทางด้านวัตถุ และการใช้ธรรมชาติอย่างไม่ระมัดระวังทำให้พื้นที่ป่าต่าง ๆ ได้ถูกทำลายลง ปัจจุบันเหลือพื้นที่ป่าสมบูรณ์ที่เป็นแหล่งอาศัยหากินของสัตว์ป่าที่นับว่าหาได้ยาก ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม ทำไร่เลื่อนลอยรับจ้างตัดไม้ รวมทั้งการล่าสัตว์ป่าเพื่อเป็นอาหาร อย่างขาดความสำนึกต่อความสำคัญของทรัพยากร ทำให้สภาพป่าที่อุดมสมบูรณ์ในอดีตเริ่มสูญสลายลง

ผลการดำเนินงาน คือ งานก่อสร้างแหล่งน้ำศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ และโครงการพัฒนาพื้นที่ป่าขุนแม่กวางฯ โครงการพัฒนาพื้นที่ป่าขุนแม่กวางฯ (งานก่อสร้างฝายทดน้ำบ้านตาดเหมยพร้อมระบบส่งน้ำ) พื้นที่การพัฒนาตามโครงการตั้งอยู่ที่ตำบลเทพเสด็จ อำเภอคอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พื้นที่รับประโยชน์จากการพัฒนาโครงการนี้ประมาณ 600 ไร่งบประมาณ โครงการ 6,940,000 บาท ระยะเวลาการดำเนินงานภายในปี 2552

2.5.2 โครงการพัฒนา และจัดระเบียบหมู่บ้าน และชุมชน ประจำปี 2552

การรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง นอกจากจะมีกฎหมายควบคุม และบังคับใช้ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าของอาคารบ้านเรือน หรือบุคคลโดยทั่วไปที่ต้องปฏิบัติตามแล้ว การส่งเสริมและรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ตระหนักถึงความสำคัญ และให้ความร่วมมือในการจัดระเบียบ และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชน ตลอดจนการรักษาอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมภายในชุมชนอย่างเข้าใจ และยั่งยืน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในมาตรา 50 (3) แห่งพรบ. เทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 และ มาตรา 16 (16) (18) แห่ง พรบ. กำหนดแผน ขั้นตอนการกระจายอำนาจ

ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 การรักษาความสะอาดถนน หรือทางเดิน ที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลตำบลดอยสะเก็ด จึงจัด โครงการพัฒนาและจัดระเบียบหมู่บ้าน และชุมชน ประจำปี 2552 เพื่อสร้างความสามัคคีระหว่างชุมชนและเทศบาล ดำเนินการใน 4 หมู่บ้านทุกวันหยุดนักขัตฤกษ์ และวันพุธสุดท้ายของเดือน โดยมีกิจกรรมการทำความสะอาดในหมู่บ้าน และรับประทานอาหารร่วมกันระหว่างชุมชน และพนักงานเทศบาล

ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนา จัดระเบียบหมู่บ้าน และชุมชนประจำปี 2552

1) เทศบาลตำบลดอยสะเก็ด ให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ยากไร้ในกรณีฉุกเฉิน (ภัยหนาว) โดยมีประชาชนผู้ยากไร้ใน 4 หมู่บ้านในพื้นที่เทศบาลตำบลดอยสะเก็ด เข้าร่วมโครงการได้รับแจกผ้าห่มกันหนาวจำนวน 258 ผืน

2) เทศบาลตำบลดอยสะเก็ด จัดการประชุมสภาสมัยสามัญสมัยที่ 4 ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ในวันที่ 2 ธันวาคม 2551 และวันที่ 29 ธันวาคม 2551 เวลา 9.30 น. ณ สำนักงานเทศบาลตำบลดอยสะเก็ด

3) เทศบาลตำบลดอยสะเก็ด จัดพิธีเปิดศูนย์ประชุมประดู่บ้านบ้านโพธิ์ทองเจริญ เพื่อปรับปรุงภูมิทัศน์ทางเข้าหมู่บ้านให้สวยงาม โดยได้รับเกียรติจากนายสุรศักดิ์ เจริญศิริโชติ นายอำเภอดอยสะเก็ดเป็นประธานในพิธีเปิดป้ายศูนย์ประชุมประดู่หมู่บ้าน หมู่ที่ 2 บ้านโพธิ์ทองเจริญ รวมถึงประชาชนในหมู่ที่ 2 เข้าร่วมพิธีกว่า 100 คน

4) เทศบาลตำบลดอยสะเก็ด ได้ทำการเปิดศูนย์สุขภาพชุมชนตำบลเชิงดอย ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2543 ซึ่งทางเทศบาลตำบลดอยสะเก็ดยังได้ให้ความสำคัญในการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนชาวเทศบาลตำบลดอยสะเก็ด และบริการครอบคลุมพื้นที่ทั้งตำบลเชิงดอยรวมทั้ง 13 หมู่บ้าน ในเรื่องสุขภาพ สุขอนามัย โดยมีโครงการเปิดศูนย์สุขภาพชุมชนตำบลเชิงดอย โดยความร่วมมือของโรงพยาบาลอำเภอดอยสะเก็ดที่ได้ให้การสนับสนุนบุคลากร เครื่องมือ และเวชภัณฑ์ด้านการพยาบาล การเปิดศูนย์ดังกล่าว เทศบาลตำบลดอยสะเก็ดได้ขออนุญาตใช้พื้นที่สำนักงานสหกรณ์การเกษตรจากที่ราชพัสดุ มีจำนวนพื้นที่ 3 งาน 62 ตร.พร้อมอาคาร 1 หลัง โดยได้รับจากนายสุรศักดิ์ เจริญศิริโชติ นายอำเภอดอยสะเก็ดเป็นประธานในพิธีเปิดศูนย์ โดยมีประชาชนเข้าร่วมงานเปิดศูนย์ดังกล่าวประมาณ 500 คน

5) เทศบาลตำบลดอยสะเก็ด จัดโครงการศึกษาดูงานเทศบาลตำบลบ้านธิ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน เพื่อเข้าศึกษาดูงานเกี่ยวกับเรื่อง การคัดแยกขยะมูลฝอยอย่างเป็นระบบ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ และการปรับปรุงการทำงานของเทศบาล นอกจากนี้ยังมีการแข่งขันกีฬาเชื่อมความสามัคคีระหว่างเทศบาลทั้ง 2 แห่ง

3. สภาพเศรษฐกิจ

สภาพเศรษฐกิจโดยรวมของตำบลแม่คือ ตำบลลวงใต้ ตำบลสันปูเลย ตำบลป่าเมี่ยง และ ตำบลแม่ฮ้อยเงิน อำเภอคอยสะเก็ด มีดังต่อไปนี้

3.1 สภาพเศรษฐกิจทางการเกษตรกรรม

เนื่องจากพื้นที่ตำบลแม่คือ ตำบลลวงใต้ ตำบลสันปูเลย ตำบลป่าเมี่ยง ตำบลแม่ฮ้อยเงิน อำเภอคอยสะเก็ด เป็นภูเขาที่มีป่าไม้สมบูรณ์ บางส่วนเป็นที่ราบลุ่มสลับภูเขา มีคลองชลประทานที่ใช้ทำการเกษตรมากมายไม่ว่าจะมาจากเขื่อนแม่กวงไหลผ่านในตำบล หรือจากแหล่งธรรมชาติที่สำคัญ ได้แก่ น้ำแม่กวง แม่น้ำดอกแดง น้ำแม่โป่ง น้ำแม่ฮ่องฮัก และหนองบัวพระเจ้าหลวง ส่วนที่เป็นที่ราบลุ่มซึ่งเหมาะแก่การประกอบอาชีพเพาะปลูก ทำให้ประชากรอำเภอคอยสะเก็ด มีอาชีพหลัก คือ การทำการเกษตร ได้แก่ ทำนา ทำสวน เป็นหลัก ผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญ คือ ข้าว กระเทียม ปลาโคเนื้อ โคนม ไข่เนื้อ และไข่ไก่ อาชีพรอง ได้แก่ รับจ้างทั่วไป และการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เช่น การผลิตน้ำพริกเผา กุนเชียง แคบหมู คล้ายตาก สมุนไพรชง ชาชง แชมพู และน้ำยาล้างจาน งานหัตถกรรม คือ การผลิตโคมไฟ ผลิตภัณฑ์ป้ายชื่อ กรอบรูป แผ่นภาพ ตัดผนัง ผลิตภัณฑ์ผ้าชั้นทอมือ ถักย้อมทอมือ ผ้าคลุมไหล่ กระเป๋าผ้าฝ้าย รายได้เฉลี่ยของประชากรในตำบล 19,650 บาท ต่อคนต่อปี ถือเป็นรายได้ที่ยังไม่ดีพอสำหรับเกษตรกรเนื่องจากกลไกการตลาดบางปีมีผลผลิตมากทำให้ราคาผลผลิตตกต่ำ ขาดการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเกษตร ผู้บริโภคตื่นกลัว เนื่องจากเกษตรกรใช้สารเคมีในการเกษตรกรรมมากเกินไป เป็นต้น และในตำบลตลาดแม่คือ และตำบลอื่น ๆ ยังมีการส่งเสริม และถ่ายทอดเทคโนโลยีสมัยใหม่ ที่เกี่ยวกับการเกษตร เพื่อเป็นการพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้ใหม่ ในการทำเกษตรกรรมที่ไม่ต้องพึ่งสารเคมี โดยการเปิดศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ดังภาพที่ 4.6

ภาพที่ 4.6 ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล อำเภอคอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่